

Deň daňovej slobody 2013

Od dnes prestávame pracovať pre štát a začíname pracovať pre seba a svoje rodiny.

Tlačová správa

Prípravu a zverejnenie Dňa daňovej slobody podporila nadácia Friedrich Naumann Stiftung (<http://www.freiheit.org>)

Friedrich Naumann
STIFTUNG **FÜR DIE FREIHEIT**

Deň daňovej slobody, ktorý vyjadruje celkovú mieru prerozdelenia v slovenskej ekonomike, prípadne podľa analýzy Nadácie F. A. Hayeka a Združenia daňových poplatníkov Slovenska v tomto roku na pondelok, 3. júna.

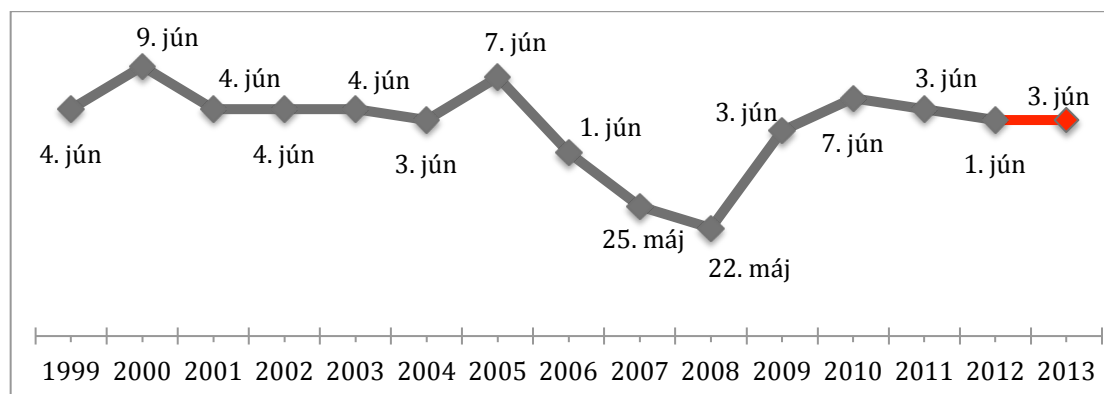
Po minulom roku, kedy Deň daňovej slobody pripadol na 1. jún, budú Slováci v tomto roku pracovať pre štát o niečo dlhšie. Spôsobil to mierne zvýšenie miery prerozdelenia v ekonomike. V porovnaní s vlaňajškom budú slovenskí občania oslavovať daňovú slobodu približne o pol hodinu neskôr. Na tomto výsledku sa podpísalo najmä postupné spomaľovanie rastu slovenskej ekonomiky a konsolidačné opatrenia vlády v oblasti verejných financií.

Deň daňovej slobody je obrazne povedané dňom, do ktorého priemerný občan odovzdá celý svoj zárobok štátu na daniach a ďalších povinných platbách a od ktorého si celý svoj zárobok ponecháva. Ak by teda celkové daňové zaťaženie predstavovalo päťdesiat percent, znamenalo by to, že v prenesenom zmysle občania pol roka pracujú pre štát a pol roka pre seba a svoju rodinu.

Podľa Nadácie F. A. Hayeka predstavuje odhadovaná výška celkovej miery prerozdelenia na Slovensku v tomto roku 41,71 % hrubého domáceho produktu. To znamená, že z každého eura vytvoreného v našej krajine v tomto roku štát prerozdeli takmer 42 centov.

V prepočte na pracovné dni to znamená, že k 3. júnu odovzdali slovenskí občania všetok svoj zárobok štátu a približne od 10:30 dopoludnia tohto dňa už začínajú pracovať pre seba a svoje rodiny.

Nadácia F. A. Hayeka v spolupráci so Združením daňových poplatníkov Slovenska vyhlasujú Deň daňovej slobody každoročne od roku 1999. Deň daňovej slobody je v takejto podobe jednoduchým, zrozumiteľným a ľahko pochopiteľným spôsobom, ako všetkým slovenským občanom – daňovým poplatníkom – priblížiť hospodárenie vlády. Zároveň im poskytuje informáciu o tom, aká je skutočná výška vládneho prerozdelenia.

V porovnaní s rokom 2012 došlo v oblasti celkového prerozdelenia z pohľadu daňových poplatníkov k miernemu zhoršeniu.

Odhadovaná výška celkovej miery prerozdelenia podľa našich výpočtov v tomto roku vzrástla na 41,71%, čo je mierne zhoršenie oproti 41,68%-nej miere odhadovanej pre minulý rok.

Pod posun Dňa daňovej slobody v neprospech daňových poplatníkov sa podpísali najmä tieto faktory:

▪ **Spomaľovanie rastu slovenskej ekonomiky**

Mieru prerozdelenia v ekonomike pre účely výpočtu dňa daňovej slobody už od roku 1999 zisťujeme rovnakým spôsobom: ako podiel konsolidovaných výdavkov verejnej správy na hrubom domácom produkte. Tohtoročný pomalší rast ekonomiky v kombinácii s miernym nárastom konsolidovaných výdavkov verejnej správy prispievajú k zvýšeniu miery prerozdelenia a posúvajú Deň daňovej slobody bližšie ku koncu roka.

Pre účely výpočtu Dňa daňovej slobody sme vychádzali z aktuálnej prognózy rastu hrubého domáceho produktu zverejneného Národnou bankou Slovenska. Tá na tento rok počíta s rastom nášho hospodárstva vo výške 0,7% HDP.

▪ **Konsolidačné opatrenia vlády v oblasti verejných financií**

Žiadna z doterajších slovenských vlád nevyužila obdobia hospodárskeho rastu na to, aby vytvorila v ekonomike rezervy na horšie časy. Počas hospodárskej krízy navyše verejné výdavky rástli závažným tempom aj napriek poklesu HDP.

Z dlhodobého hľadiska je cieľ vo vedení vyrovnaného rozpočtu dôležitý. Konsolidačné opatrenia na strane príjmov však predstavujú riziko ďalšieho utlmenia už tak spomaľujúceho rastu slovenskej ekonomiky. Miera konsolidovaných výdavkov verejnej správy v tomto roku opätovne narastie aj v prípade, že sa vláde podarí znížiť tohtoročný deficit verejných financií podľa plánu.

Zdôrazňujeme, že oproti minulým rokom, v ktorých sa viacnásobne potvrdili upozornenia našich analytikov na riziká vo verejných financiách (napr. hrozba deficitu) sme niektoré riziká v okruhu verejných financií zahrnuli do výpočtu Dňa daňovej slobody veľmi konzervatívne. Vzhľadom na vysokú mieru neistoty tak môže skutočný Deň daňovej slobody dopadnúť ešte viac v neprospech daňových poplatníkov, než ukazuje náš konzervatívny prepočet.

Celková miera prerozdelenia, vyjadrená aj pomocou dňa daňovej slobody, predstavuje verejné bremeno, ktoré znáša celá ekonomika. Nie každý občan je však zaťažený rovnako, keďže výška platených daní i odvodov sa líši podľa výšky mzdy, rodinného stavu, počtu detí, či spotrebúvaných tovarov a služieb. Z tohto dôvodu okrem dňa daňovej slobody každý rok zverejňujeme aj **prepočet daňového a odvodového zaťaženia priemerného pracujúceho**.

Ak porovnáme podiel čistej mzdy (po zaplatení všetkých priamych i nepriamych daní) s celkovými mzdovými nákladmi (hrubá mzda + povinné odvody platené zamestnávateľom), zisťujeme, že **zamestnanec s priemerným príjmom získa z každého eura, ktoré jeho zamestnávateľ za jeho prácu zaplatí, iba 49 centov. Vyše 50 centov – viac ako polovicu – z nákladov práce tak zhltnú povinné poistné odvody a dane.**

Táto situácia sa na Slovensku pre zamestnanca s priemernou mzdou dlhodobo výraznejšie nemení. Tento rok však došlo napriek zvýšeniu miery daňovo-odvodového zataženia k nepatrnému zlepšeniu. Priemernému zamestnancovi tak z celkovej ceny jeho práce ostane **48,97%** namiesto minuloročných 48,38%. **Hlavnou príčinou tohto vývoja je skutočnosť, že Slováci naďalej šetria. Zatiaľ čo priemerná čistná mzda medziročne opäť mierne narastie, spotreba priemerného zamestnanca naopak klesá po minuloročných deviatich eurách o ďalších 5€ mesačne.** Slovák s priemernou mzdou tak na nepriamych daniach zaplatí v porovnaní s minulým rokom relatívne nižšiu sumu.

Výpočet podielu čistého príjmu zamestnanca na jeho celkových mzdových nákladoch

Hrubá mzda:	823 €
Mzdové náklady firmy:	1,112.70€
Povinné odvody zamestnanec:	110.28 €
Povinné odvody zamestnávateľ:	289.70 €
Daň z príjmu:	76.27 €
Čistá mzda:	636.45 €
Spotrebné dane a DPH:	91.55 €
Čistý príjem po zaplatení priamych aj nepriamych daní a odvodov:	544.90 €
Podiel na celkových mzdových nákladoch firmy:	48,97 %

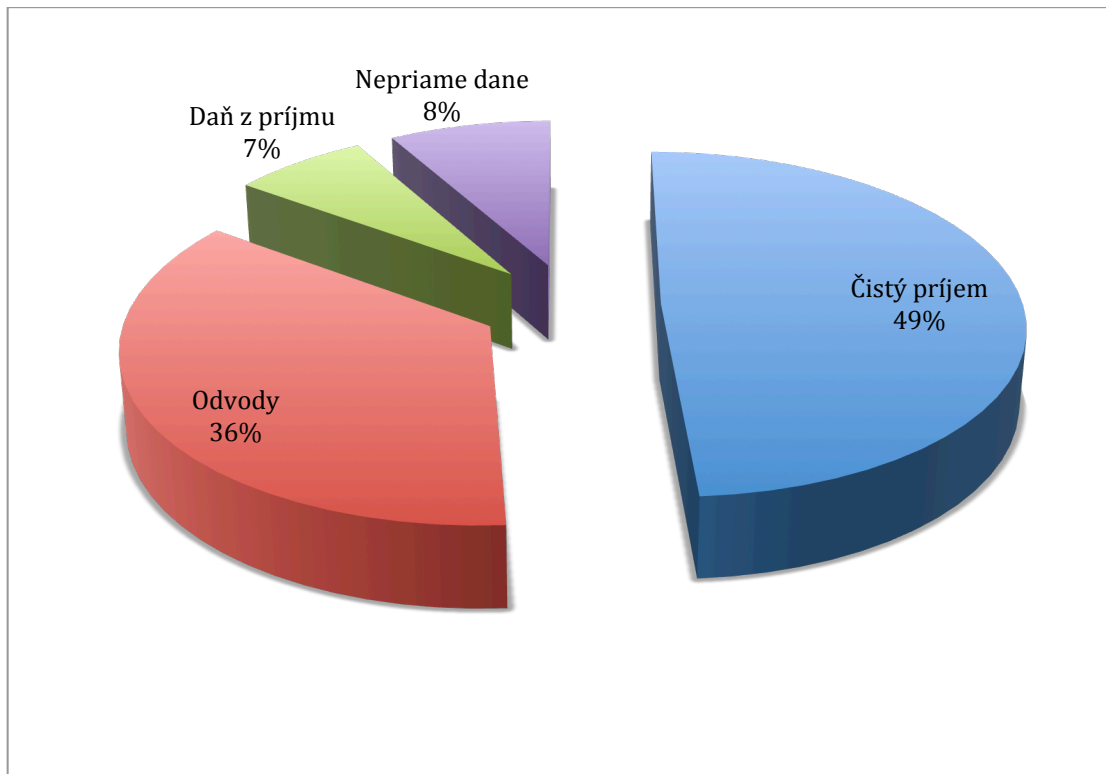
Zamestnanec s priemernou mzdou 823 € (prognóza MF SR na rok 2013) stojí svoju firmu v skutočnosti 1,112.70 €. Cenu jeho práce totiž predražujú odvody, ktoré zamestnávateľ musí platiť – a ktoré by inak boli príjmom zamestnanca.

Po zaplatení poistných odvodov (zdravotné, dôchodkové, invalidné, nemocenské a úrazové poistenie, poistenie v nezamestnanosti a garančný fond) a dane z príjmu fyzických osôb zostane priemernému zamestnancovi čistá mzda vo výške 636.45 €.

Tu sa však zdaňovanie nekončí. Pri každom jednom nákupe v akomkoľvek obchode zaplatí pracujúci daň z pridanej hodnoty, pri nákupe niektorých tovarov (benzín, alkohol, cigarety, víno, pivo) navyše i spotrebné dane. Po odpočítaní týchto daní zostane na skutočne vlastné potreby pracujúcemu iba 544.90 €. Z celkovej ceny jeho práce je to teda menej ako polovica – presne 48,97%.

Tento výpočet pritom ešte nezohľadňuje niektoré ďalšie dane, ktoré musia slovenskí občania platiť – napríklad miestne dane (za psa, za odpad...), či platby, ktoré sa síce daňami nenazývajú, ale majú ich formu (koncesionárske poplatky,...). Po zrušení rovnej dane navyše zamestnanci s vyšším príjmom zaplatia na dani z príjmu vyššiu čiastku, čím sa podiel ich čistého príjmu na celkových mzdových nákladoch ešte znižuje.

Graf: Podiel daní, odvodov a čistého príjmu na celkových mzdových nákladoch firmy

Metodológia výpočtu dňa daňovej slobody

Analytici Nadácie F. A. Hayeka a Združenia daňových poplatníkov Slovenska počítajú Deň daňovej slobody (výšku celkového zaťaženia občanov) **na základe výpočtu miery prerozdelenia štátom - čiže podielu celkových konsolidovaných výdavkov verejného sektora na hrubom domácom produkte.**

Podľa výpočtu, ktorý vychádza **zo schváleného štátneho rozpočtu pre rok 2013 a rozpočtov ostatných inštitúcií verejného sektora, aktualizovaných o verejne dostupné informácie o ich hospodárení**, môže miera celkového prerozdelenia v slovenskej ekonomike dosiahnuť v roku 2013 **podiel 41,71% hrubého domáceho produktu.** Až 41,71% vytvorených hodnôt na Slovensku (alebo takmer 42 centov z každého eura) teda občanom - daňovým poplatníkom - v tomto roku vezme a prerozdeli štát.

Poplatkové zaťaženie – daňová kvóta 3 a 4

Ak by sme sa pozreli na samotnú mieru daňového zaťaženia, meranú cez podiel daňových a odvodových príjmov na HDP (tzv. daňová kvóta 1 a daňová kvóta 2 – spolu tzv. zložená daňová kvóta), zisťujeme, že Slovensko patrí spomedzi krajín EÚ medzi tie s nižším zaťažením.

Deň daňovej slobody však meriame prostredníctvom celkových verejných výdavkov, ktoré sú, z dôvodu rozpočtového deficitu, príjmov z externých zdrojov (EÚ a podobne) a príjmov z poplatkov výrazne vyššie, než verejné príjmy z daní a odvodov (vyjadrené tzv. zloženou daňovou kvótou).

Prvé dve daňové kvóty, ktoré sa spolu blížia k sume 30 percent HDP, zahŕňajú všeobecné dane a odvody na verejné poistenia. Súkromné subjekty však platia ďalšie transfery, ktoré v inštitúciách verejného sektora končia bez protiplnenia (kvóta III) či také, z ktorých síce vyplýva poskytnutie recipročnej hodnoty, ale ide o povinné platby, ktorým sa nemožno vyhnúť (kvóta IV). Závaž vyjadrenú týmito dvoma daňovými kvótami sa odhaduje (analýza v Audite podnikateľského prostredia, spracovaná spoločnosťou Trend Analyis) na **dve percentá HDP.** Náš odhad pri výpočte dňa daňovej slobody čiastočne zohľadňuje i aktuálne očakávané výdavky plynúce z povinných príjmov v rámci týchto dvoch dodatočných kvót.

Typickým príkladom "nepripravených" daní, ktoré patria do daňovej kvóty III, sú odvody bánk do Fondu ochrany vkladov alebo koncesionárske poplatky. Obe kategórie upozorňujú na to, že v slovenskej ekonomike existujú popri priznanom finančnom zaťažení (ktoré sa používa aj pri medzinárodnom porovnávaní) ďalšie vynútené transfery do verejného sektora, ktoré treba zohľadniť pri posudzovaní fiškálneho bremena uvaleného na privátne subjekty.

Najvýznamnejšie platby v kvóte IV sú rozličné povinné sporenia (dôchodkové starobné sporenie) a povinné poistenia (napr. zmluvné poistenie zodpovednosti), ktoré možno dovedna vyčísliť už na poldruha percenta HDP. Toto „finančné zaťaženie“ bude ďalej stúpať.